СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 60. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 14. марта, 1925.

VOL. XXXIII. No. 60. Jersey City, N. J., Saturday, March 14, 1925. THREE CENTS

Президент Кулидж таки пробує другий раз з Ворреном.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. березня. — Президент Кулидж таки поставився проти сенату і злегковажив рада републиканських сенаторів, котрі остерігали його, щоби вдруге не посилав до сенату номінації Чарлза Б. Воррена на міністра судівництва до затвердження, бо сенат знову її відкине. Він таки вислав тусаму номінацію вдруге до сенату.

Се зробив він по нараді з Ворреном, котрий нині приїхав сюди з Дітройт, Миш., і з сенатором Батлером зМессечусетс (котрий був головою републиканського національного комітету вчасі виборів, а котрого президент тепер вважае провідником републиканців у сенаті).

ПРЕЗИДЕНТ І СЕНАТ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. березня. — Демократичні і републиканські сенатори схвилювалися ізза постанови президента Кулиджа щодо поновного предложення сенатови номінації Воррена на міністра судівництва.

В імени президента сенатор Батлер зачав збирати сили для приняття номінації, а демократична і републиканська опозиція собі для повалення її. Обі сторони скликують своїх однодумців, аби не були відсутні вчасі голосовання.

В кругах сенаторів запевнюють вже тепер, що номінація Воррена вдруге провалиться.

Поведенне президента, кажуть, тільки розогнить боротьбу і скріпить ворожнечу в сенаті проти нього.

ВОРРЕН В ОГНІ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. березня. — Опозиція в сенаті каже. що Чарлз Б. Воррен не повинен займати громадянського становища через те, що він зломив закон Шермена, помагаючи організувати цукровий трост. Сим вона підірвала його репутацію і він хотів усунутися з огневої лінії, але президент Кулидж настоював, аби він видержав до кінця.

ПЕРЕЧИТЬ, НАЧЕБ НІМЕЧЧИНА БУЛА ЗОРУЖЕНА.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. березня. — Бувший американський амбасадор в Берліні Еленсон Б. Говіон, котрий приїхав сюди, каже, що говоренне про те, що Німеччина готова до війни, е політичною пропаґандою аліянтів.

Говтон мае виїхати на становище амбасадора до Лондону.

СТРАЙК КРАВЦІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. березня. — Сьогодня виступило до страйку 30,000 кравецьких робітників в 2,000 тутешніх кравецьких робітнях.

Причиною страйку спір ізза заробітного цінника.

НЕДУГА В ШИКАҐО.

ШИКАҐО, Іл., 12. березня. — В Шикаґо, поширилась якась таємна недуга, що компликується і спричинюе запаленне легких. За останніх 9 днів на сю недугу, яка е пошесна, померло понад 200 осіб.

ФОНИ З ДОСА.

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. березня. — Нині сенат мав богато сміху і на салі і на ґалерії.

Радикальний посол Норрис із стейту Небраски встав і прочитав жартівливу поему (63 рядки) про те, як ґенерал Дос, котрий тепер яко заступник президента е також і предсідником сенату, їхав на засіданне сенату ратувати президента Кулиджа і спізнився.

Сеатор Норрис читав поему спокійно, виголошуючи спокійно і поволи складами немов школяр декламацію. Дос, слухаючи декламації, як він гнав на війну в сенаті, трохи змішався, але задержав спокій до кінця. Другі сенатори сміялись, а публика на ґалерії реготалась. Досови ніяково було спинювати декламацію або сміх і він мовчав. Аж коли сенатор Норрис скінчив декламацію, Дос вклонився йому і сказав: Предсідник не може здержатись від признання за сю делікатну посвяту з боку сенатора з Небрески.

(Ґенерал Дос хотів дня 4-ого с. м. дати про себе знати і з нагоди інавґурації заявився в різких словах проти давньої практики марновання часу в сенаті. Сенатори зрозуміли се так, що він буде дуже дбати про пильну працю в сенаті і не дасть і їм гаїти дорогого часу і тому їм не подобалась така самовільна заповідь проти традиційного звичаю в сенаті. Алеось сталося, що в сенаті була справа затвердження номінації президента Кулиджа, Воррева на міністра судівництва, а Доса якраз тоді не було в сенаті і Воррен провалився. Вправді Дос спішився на сесію, щоб ратувати Кулиджа і Воррена, але прибув запізно. З уваги на те сенатори зачали собі глузувати з Доса, кажучи, що він свою лекцію властиво до себе повинен був заадресувати, а не до них, а сенатор Норрис попав у таку потіху, що аж віддеклямував йому поему).

ЗОЛОТО ЙДЕ В НІМЕЧЧИНУ

Ню Йорк, Н. Й. 11. березня — Нині відправлено відсі на пароплавах $2,500,000 золотою американською валютою для німецького державного банку в Берліні.

Небаром підуть туди нові міліони долярів у золоті.

Все те для удержання золотої підстави усього випуску до паперових німецьких марок.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ ВІЙНИ.

Гартфорд, Конн., 12. березня — Польща замовила тут оружя за $3,000.000.

ІСТОРІЯ ДОМУ ПРОСВІТИ УЛЬВОВІ.

Дім Просвіти у Львові, що стоїть в ринку ч. 10, сягае своєю будовою XVII. віку але свій стиль рококо завдячує 18 ст.. Ся камениц ябула осідком кн. Любомирських і тому має 6 вікон до ринку. Від 1767 мешкав там російський ґенерал Кречетніков, що за останнього короля польського Понятовського був з доручення цариці Катерини справжнім ґубернатором Львова, а в перших роках австрійського пановання від 1772 року осідком краєвих ґубернаторів і найвисшої військової власти . Товариство Просвіта купило сей дім від польської родини Леваковських у 1895 році завдяки заходам др. Костя Левицького за суму 260 тисяч корон австрійських. Каменицю прикрашують гарні камінні бальконн, дахові віконці й пілястри у стилю рококо. Зовнішня різьба в камені вказує на лицарські герби дому Любомірських.

ВОЛЬТЕР ПРО ЕҐОЇЗМ.

Вольтер оповідає таке: Один місіонар, який подорожував по Індіях, стрінув факіра обвантаженого ланцюхами. Лежав нагий, наче малпа, на животі і казав себе бити батогами за гріхи своїх земляків, а вони за те давали йому по кілька мідяків. „Що за самовідречення!" сказав один із глядачів. „Самовідречення?" відповів факір. „Так знайте, що я лише тому кажу бити себе на цьому світі, щоби вам відплатитися на тамтому. Ви там будете кіньми, а я буду їздцем". А Вольтер додав: „Ці, котрі сказали, що еґоїзм це основа всіх наших почувань і вчинків, мають на це доволі причин в Індіях, Еспанії і на всьому замешканому світі. Так як не пишемо тому, щоби людям доказати, що вони бачать, таксамо не треба доказувати їм, що вони еґоїсти".

ВЕСІЛЛЯ КАРЛИКІВ.

У місцевости Веймавт (в Анґлії) відбулось весілля двох карликів. Молода висока на 96 цм., молодий на один метер. Молодята є членами царської трупи.

ПРО ПОДАТКИ.

Манитобський сойм (провінції Манитоби, в Канаді) ухвалив на внесення правительства піднести податок від ґазоліни з одного цента на 3 центи від ґальона. Від ґазоліни купленої для фармерської машинерії прислугує опуст в сумі 2 центів. Кілько незалежних послів голосувало разом з правительством проти злучених сил лібералів, консерватистів і робітничих послів.

Намагання опозиції скасувати доходовий податок та меньшити лікерову комісію до одного чоловіка також не вдалося.

В обороні доходового податку говорим мж іншими український посол Григорчук. він сказав:

„Від довшого часу вже стараюся найти, який подадок найпопулярнійший, але досі, я такого податку не найшов. Кождий однаково непожаданий для того, кого він досягає. Одначе годі істнувати без податків. Найсправедливійший з них е доходовий податок, бо сей оснований на спромозі платити. Хто з якої причини не має доходів, той не потребує платити сього податку. Колиж хто має доходи жадається від нього ,щоб частину їх по відтягненню вимог для родини, віддав для провінції. Через те я не бачу справедливої причини до протесту проти доходового податку".

Бесідник збив ріжні закиди опозиційних послів проти доходового податку.

Сойм ухвалив для . департаменту просвіти суму 996,250 долярів.

ТЕАТРАЛЬНА ПЄСА ГРІЗНА ДЛЯ ЖИТТЯ.

Дня 4. падолиста 1789. року представили перший раз у Парижі Королеви IX песу Йосифа Ґ. Ґ. Шеніє. То була републиканська траґедія, повна кровавих натяків і здобула дуже великий успіх. Мірабо був присутній на кождому представленню; все давав знак для оплесків. 30 представлень принесли доходу 128.000 франків. Само перше представленне 5.018 франків. Не одушевлятися цією недоладною траґедією, було небезпечне для життя. Бо як маркіз Фавра станув перед судом, то найтяжшим обвинуваченнем наведено, що він: хотів висвистати Короля IX. І нещасливого покарали смертю на площі Ґрев 18. лютого 1790 року.

ЧВЕРТЬ МІЛІОНА ЖИДІВ ПЕРЕЙШЛО НА ХРИСТІЯНСТВО

Секретар місії навертання Жидів Г. Картер у Лондоні заявив на місійних зборах, що в останнім столітті дуже богато Жидів перейшло на христіянську віру. Протягом кількадеся літ чверть міліона Жидів прийняло христіянство. Анґлія має десятки христіянських духовників, котрі є неофітами.

РЕВІЗІЯ В УКР. ПЕД. ТОВАРИСТВІ У ЛЬВОВІ.

Діло пише: Дня 10. м.м. в полудне явився в канцелярії головної управи У.П.Т. у Львові комісар поліції з кількома поліцаями і аґентами, які перевели строгу ревізію шукаючи невідомо за чим по всіх шафах і столах. Нічого не найдено, заквестіоновано в столі лише одного урядовця буквально один примірник шкільної анонімової брошури „З рук до рук" якій свого часу зробило рекляму „Слово польське". Комісар поліції заборонив до виясненя справи висилку деклярацій в справі навчання на рідній мові.

Текст під декларацію є буквальним перекладом польського тексту даного до виконавчого розпорядку до шкільного язикового закону. Головна управа вжила негайно засобів задля вияснення законности згаданих деклярацій і треба сподіватися, що дирекція поліції скасує заборону висилки деклярацій, за якими масово зголошуються батьки українських дітий з провінціональних шкіл. Як мотив ревізії подано (щойно згодом, у дирекції по- У.П.Т. було автором і видавцем нелеґальної брошури „Зрук до рук".

ОБОРОНА УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ.

Львівське Діло повідомляє:

Вже вийшла з друку брошура п. **Володимира Целевича** „Про нові польські шкільні закони зі вступом посла Сергія Козицького. Се практичний порадник разом з текстом закону виконавчого розпорядку та зі зразками деклярацій, які необхідно зголошувати надальше до 31 березня (марта), щоб уратувати дотеперішню українську мову в школі, або неправно спольонізовану школу переміннти на українську. У звязкій і ясній формі, на 45 сторінках невеличкої книжечки, Іськазано все, що треба знати для найкращого використання згаданого шкільного закона і для оборони примітивних прав нашого шкільництва перед остаточною польонізацією.

НАЙСЛАВНІЙШИЙ І НАЙМЕНЬШИЙ РАБІН-ЧУДОТВОТВОРЕЦЬ.

До граничної місцевости в Закарпатській Україні, Берегсазу прибув із Мараморошського Сиґоту Рабін Авраам Овіч, щоби поздоровити своїх приклонників з Закарпатської України. Авраам Овіч з Мармарошського Сиґоту славний завдяки двом своїм прикметам. Передусім він мабуть найліпший знавець кабалістичних і окультистичних наук в Европі.. Длятого запрошують овіча найславнійші окультистичні товариства в Европі і радяться його в фахових справах. Подруге рабін Овін славний тим, що він найменший рабін чудотворець. Він високий всього на 78 цм.

Аліянти кажуть, що Німеччина вже готова до нової війни.

ЖЕНЕВА, Швайцарія. — 12. березня. — Аліянтська контрольна комісія, котра провіювала стан зорушень в Німеччині, предложила своє звідомленне Раді Ліґи Народів.

Се звідомленне представляє німецькі зорушення доволі серіозно й небезпечно і тепер Французи кажуть, що вони опирають свої страхи на сьому звідомленню.

У сьому звідомленню сказано:

Німеччина вже тепер готова до нової світової війни і за одну ніч може виступити в повному озброєнню й готовости проти Франції.

Вона знищенне фабрик оружя тільки використала на се, щоб на їх місце завести нові й уліпшені, які виробляють красше модерне оружє.

Німеччина виробляє воєнні знадоби дома і заграницею для артилерії і летництва.

Фабрики Круппа можуть знову виробляти тяжкі полеві гармати.

Німеччина удосконалила свою електричну сіть, так що і її може використати для воєнного промислу.

Кромі того там тепер пильно працюють над новими вибуховими матеріялами та отрутними ґазами.

Таксамо німецька армія готова до війни. Вона вправді скрита під назвою „державної оборони", „поліційної охорони" і приватних військових та ґімнастичних товариств як приміром „Сталевий Шолом", який має два міліони членів, але се не змінює речі; німецька армія істнує і навіть істнує тайний ґенеральний штаб, який кермує усіми рухами, так далеко, що навіть уладжує явні маневри. Для зорґанізовання сеї неявної армії заслужився міністер державної оборони ґенерал Ґесслер і голова ґенерального штабу ґенерал фон Зект.

ЗАПРИСЯЖЕННЄ СІМОНСА.

БЕРЛІН, 12. березня. — Нині заприсяг голова німецького парляменту (райхстаґу) Павло Лебе назначеного парляментом тимчасового президента Німеччини дра Валтера Сімонса.

Підчас присяги не було на салі крайних консерватистів і комуністів.

КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 12. березня. — Центровці (католики) далі піддержують кандидатуру дра Вільгельма Маркса на президента Німеччини. консерватисти годяться на демократа, ґенерала Ґесслера, теперішнього міністра оборони (війни) під умовою, що демократи покинуть соціял-демократів. Знову націоналісти тримаються свого кандидата дра Карла Яресса.

Вибір буде 29-ого с. м., але кажуть, що за першим разом голоси розібються між многих кандидатів і жаден з них не одержить абсолютної більшости та нікотрий не буде вибраний. Тому будуть другі вибори 26-ого квітня с. р., при яких вже не треба буде для вибору абсолютної більшости (понад 50% голосів), але вистарчить релятивна більшість (значить, вибраний буде той, хто одержить відносно найбільше голосів).

ДОРОЖНЯ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 12. березня. — Статистичні зіставлення виявляють, що життє в Парижі тепер впятеро дорозше аніж було перед світовою війною.

ЛІҐА І МАДЯРЩИНА.

ЖЕНЕВА, 11. березня. — Рада Ліґи Народів розглянула звідомленне про фінансовий стан Мадярщини, яка зрівноважила вже свій буджет. Звернено тільки увагу Мадярщині, щоби зменьшила адміністраційні видатки держави.

ПЕРЕЧИТЬ ПРАВА ЛІЗІ.

ЖЕНЕВА, 11. березня. — Турецьке правительство прислало до Ліґи Народів довгу ноту, в якій радить їй, щоб не займалася прогнанием з Царгорода православного патріярха, Грека Константіноса, бо се, як каже, внутрішня справа Туреччини.

Грецький представник домагався, щоб сю справу віддати до вирішення Постійному Судови Міжнародньої Справедливости в Газі.

БОЇТЬСЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 12. березня. — Болгарське правительство звернулось до аліянтів („ласкавих опікунів") за дозволом побільшити армію о 4,000 душ з уваги на потребу для оборони теперішнього державного ладу перед замахом комуністів, який приготовлюється за московські гроші.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранищею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ТЯЖКИЙ КОНҐРЕС

Сенатор Бора підпирає домагання фармерів, щоб сього року скликано спеціяльну сесію Конґресу задля ухвалення законів щодо полекш і помочі фармерам.

З уваги на се пишуть ґазети, що се ніщо не поможе, бо Конґрес чи на одній чи на двох сесіях нічого путнього не врадить, через те, що він затяжкий до праці.

Кажуть ґазети, що вашинґтонський Конґрес не зорґанізований так зі знаннем предметів і техніки, аби міг функціонувати як добра і правильна машина, з успіхом для тої маси населення, яка його вибрала.

Він, кажуть, тяжкий, незорґанізований, без розумної системи для ефектовної праці і тому всі заходи, щоб його рушити в теперішньому стані, скінчаться на заходах.

І з того наука, що де нема системи, орґанізованости, розумного поділу праці і техніки, то не поможе ні величина ні богатство.

З НІМЕЧЧИНОЮ, НЕ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

Британський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн повідомив позавчера на Раді Ліґи Народів у Женеві представників Франції, щои Велика Британія відкинула проти-военний плян Бенеша через те, що її домінії, а саме: Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Південна Африканська Спілка й Індія не хотіли її приняти.

Сказавши се, він порадив Франції, щоб не творила союзів ані не заключувала договорів проти Німеччини, але щоб порозумілася з Німеччиною і заключила з нею умову для тривкого удержання мира і добрих взаємин.

Се найрозумнійша рада, яку хтонебудь і колинебудь міг дати Франції. Бо пощо їй видавати міліярди (позичені) на военні приготовання і тягнути до того кровавого бизнесу ще й другі держави, коли може умовитись про удержанне мира з розорушеною Німеччиною не тільки задурно, але ще й за доплатою зі сторони Німеччини.

Але Франція такої бизнесової поради не прийме, а буде далі держатися своєї давньої політики. Як алькоголікови тяжко кинути алькоголь або курцеви тютюн, так їй военну політику і пляни верховлади на континенті Европи.

Хиба сильнійші їй заборонять, але хто знає, чи й прогібіція вже їй поможе.

НАУКА

Провідник англійських соціялістів і Партії Праці, Джеймс Ремсей Меґданелд, ходив усе життє пішки і вийшов на вершок, яким є становище премієра Великої Британії. Там на вершку, як казав Лойд Джордж, дуже зимно. Але не про зимно думав Мекданелд, а про те, що йому на старі літа по верху годі пішки ходити. І приняв у дарі від свого давнього приятеля міліонера Ґрента, якому постарався о баронство, гарний автомобіл і $150,000 на те, щоби з проценту удержувати сей автомобіл.

Та довго не тривало, як він сим автомобілем злетів з верха на долину.

Наука з того така, що народній борець може пішки вийти на найвисший шпиль, але панським автомобілем може злетіти лиш на долину.

Він повинен був його або не приймати, або приймити явно і славно, або віддати, коли справа виявилась. Але він віддав аж тепер, по кількох місяцях, і автомобіл і $150,000. І каже, що знову зачне ходити пішки.

Певно, ліпше пізно ніж ніколи. І хотяй він на науці стратив, то другі з неї можуть скористати.

1,000,000,000,000.

Німецьке правительство оголосило, що старі паперові марки можна вимінювати ще до 5-ого липня с. р. по одному трілійонови (1,000,000,000,000) за одну теперішню золоту марку. Одна нова марка вартує тільки що стара з 12 зерами. Се така сума, що майже рівнається усьому майну Злучених Держав, але такої в золоті нема в усьому світі.

А все те тепер можна дістати за... одну марку.

Хто тепер має трілiони, біліони, або бодай міліони німецьких або польських марок, то хотяй не має майна (бо його стратив у паперових марках), так бодай навчиться рахувати великими сумами.

До таких „щасливців" належав між іншими і учитель Падеревського Моріц Мошковський, Жид з Парижа, котрий, повіривши у звізду свого ученика, повірив теж в його Польщу і за всі свої ощадности накупив польських марок.

За сю леґковірність помер він на старість у крайній нужді.

Не треба дивитись великими очима на все, що велике. І великі польські міліони і великі польські границі лиш на споких великі, на ділі-ж вони дуже маленькі і непевні як французька любов.

ПАМЯТНИК ДЛЯ ОЛЬГИ БЕСАРАБОВОЇ

До Українського Громадянства в Америці.

Минув рік, як в польській тюрмі у Львові замордовано одну з найкращих дочок Українського Народу — Ольгу Бесараб. Українське жіноцтво хоче вшанувати память цеї скромної діячки на ниві культурній і поставити на могилі Покійниці памятник. Хочемо, щоби на Зелені Свята цього року, в день загального вшановання памяти померших, з окрема українських героїв-вояків, і могила цеї невинної жертви польської сваволі була достойно прикрашена.

На жаль жіночі орґанізації в краю не розпоряджають потрібною на це сумою грошей. В краю польська поліція заборонила публичні збірки на цю ціль, еміґрація в Европі через свою убогість не богато зібрала поміж собою. Тому до Вас сестри і брати, що мешкаєте на вільній американській землі, звертаємось з горячим закликом: Прийдіть на поміч жіночим орґанізаціям в краю і доможіть їм довести задумане діло до кінця!

Покійниця, яка з самопосвятою працювала для піднесення просвіти в народі, а в часі війни піклувалася раненими і хорими українськими вояками по шпиталях у Відни, вповні заслугує, щоби могила її не загубилася без сліду.

Тож просимо всіх Земляків в Америці не відтягатися від цього доброго діла! Звертаємося до Вас ми, жінки з еміґрації, бо нашим товаришкам в краю і це заборонено лютим ворогом.

Жертви належить слати через Обєднанне Українських Орґанізацій в Филаделфії, або безпосередно до краю, для „Союза Українок" у Львові, через „Дністер" або инший банк, зазначуючи, на яку саме ціль посилаються гроші.

Відень, 20. лютого 1925 р.

За Український Жіночий Союз у Відні:

Анна Жук, в. р., голова;
Олена Залізняк, в. р., видїл.;
Оксана Пристай, секретарка.

Українське Жіноцтво в Америці!

На Зелені Свята, коли в старім краю відвідують могили наших борців і тих, що впали жертвою ляцького насильства, має станути памятник на могилі бл. п. Ольги Бесараб. Памятник буде поставлений заходом „Союза Українок", себто тої жіночої орґанізації, якої членом була Покійна Ольга і до якої належить все свідоме жіноцтво в краю.

На викінчення памятника потреба ще кілька сот долярів. Зайвим буде закликати ще з нашого боку американсько-українське жіноцтво до зібрання цеї дрібної суми на так гарну і достойну ціль. Вона повинна і мусить бути зібрана і то в найкоротшім часі.

Американсько - українські Жінки! Відізвіться негайно, а жертви шліть на адресу:

Obyednanye, 847 N. Franklin St.,
Philadelphia, Pa.

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
бувший Голов. Рекорд. Секретар У. Н. Союза.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ А СЬОГОРІЧНА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ.

(Продовження)

Справа Сиротинця, се справа не є нічим новим в У.Н. Союзі. В 1912 р. Гол. Екз. Комітет над сею справою застановлявся, позаяк потреба такої інституції при У. Н.. Союзі час від часу давалася відчувати від літ. Гол. Екз. Комітет приглядався другим подібним інституціям, та засягав інформації, як Сиротинець можна основувати в який спосіб його провадити і що найважнійше до сеї справи є потрібне. Показалося, що треба **гроший на сю ціль.** А щоби зібрати гроші, потреба мати було сильну орґанізацію і свідомих членів. Бо лише свідомі члени можуть започаткувати сього рода інституцію. Провіривши ґрунт орґанізації, котрий показався неможливий під будову в тім часі, Гол. Екз. Комітет дав сій справі спокій і її не розголошував, однак при всякій нагоді слідив за тим, як інші подібні орґанізації „Сиротинець" провадять і удержують. Сю справу відложено на пізнійше, а приготовляно, як я повисше згадав, У.Н.С. до реформи на нову систему. На Головній Конвенції в Бофало, про самостійний Сиротинець не можна було і згадувати. Там ся справа була не можлива до переведення. Аж допера на Гол. Кон. в Гарісбурґу піднесено справу Сиротинця Чина св. Василія у Филаделфії, Па. На сій конвенції постановлено час від часу збирати добровільні жертви від членів і відділів У. Н. Союза на річ того Сиротинця. Члени і від. У.Н.С., даючи жертви, думали, що зможуть до Сиротинця Чина св. Вас. давати діти (сироти) з ріжних плейсів на виховання, однак ся інституція показалася за мала і не могла помістити веіх, що до Сиротинця зголошувалися. Виринула гадка, щоби зорґанізувати спільний Сиротинець зі всіх українських орґанізацій, як У.Н. Союз, Провидінне, У. Р. Союз, Народна Поміч, і Зго-да Братцв. В сій цілі були наради представителів орґанізацій. Справу розбирано на всі сторони, а вкінці Гол. Екз. Ком. У.Н. Союза віддав сю справу до вирішення членам У.Н.С. по відділах через референдум. Вислід був такий, що члени великою більшостю відказалися брати чинну участь в спільнім Сиротинци. Про се було писано в „Свободі" свого часу. Коли відмовилися одобрити подану їм справу Сиротинця до вирішення, тоді Гол. Екз. Ком. У.Н. Союза був змушений усунутися від участи в нарадах з иншими представителями висше згаданих орґанізацій, і так справа остала, аж до часу проголошення сегорічної Гол. Конвенції У.Н. Союза. В конвенційних проєктах знов піднесено справу потреби Сиротинця при У. Н. Союзі. Що такого захисту для сиріт по членах У.Н. Союза для старих без фамілій членів орґанізації потрібне, нема найменьшого сумніву. Думаю, що кождий член, без взгляду на се, хто-б він не був, на се згодиться, однак самі слова не вистарчаючі, щоби так важну справу перевести в дійсність. Головна підстава (фундамент, чи підвалина) під сей приют (Сиротинець), се заснованне осібного фонду при Касі У. Н. Союза **з добровільних жертв від всіх членів У.Н.С.**

Рівнож можна принимати жертви на сю ціль від кождої особи, хто бажає помогти в сім ділі, хотяй не є членом У.Н. Союза. Такий фонд не є трудно зібрати до потрібної висоти. Скажім ,що кождий член зложив на сю ціль одного доляра на рік, за два роки два долярі. Єсли в орґанізації буде 20 тисяч членів, за два роки на сю ціль зберется 40 тисяч долярів; кождий відділ У.Н.С. зі своєї каси нехай жертвує що найменьше 10 долярів. Богатші відділи повинні дати більше. Крім сього, по ріжних плейсах, де є відділи У.Н.С. повинні уряджувати ріжні забави, коляди, виграввки, добровільні жертви, збірки на ріжних сходинах і т. п., і в сей спосіб можна зібрати протягом року, чи двох, яких 100 тисяч долярів. Коли вже така поважна сума буде в Фонді Сиротинця при касі У. Н. Союза, річ природна, що справа сиротинця буде можлива до переведення в діло. Тут не поможуть ані жадні проєкти, ані відозви Гол. Уряду, ані дебати делеґатів на Гол. Конвенції, ані жадні ухвали.

Одно лише поможе справі, се є добра і щира воля наших членів. Не словом, а ділом покажім, що ми хочемо такого Сиротинця при У.Н. Союзі. Нас стати на все для себе і других, повинно ще і на се вистарчити. Скілько то гроша наші люди видають що року на меньше важні річи, без котрих можна часто жити і обійтись, однак ся річ, річ будови Сиротинця є вірнійша від всего в Америці, на що ми до днесь складали. Сиротинець буде власностю кождого члена. Жертва кождого буде записана і оголошена в часописі. Сей Сиротинець може статись початком нового життя і розвою нашої української орагнізації в Америці. Чим скорше зберемо фонд, тим скорше будемо могти мати Сиротинець. Треба і на се памятати, що справа Сиротинця не кінчиться на купленню землі вибудованню дому і уладженню всего до ужитку. Не забуваймо, що удержанне оттакої інституції є о много труднійша річ, чим збудуванне. На початок, коли члени і відділи У.Н. Союза зложать бодай 100 тисяч долярів на сю ціль, то коли буде земля і будинок, чи будинки, певно, що правительство зізволить взяти з инших Фондів У.Н. Союза морґеч. Інакше сумніваюся, чи буде можна що зробити. Теперішних Фондів з каси У.Н. Союза на сю ціль, на ціль будови Сиротинця, не буде вільно ужити, доки члени добровільними жертвами не збудують фонду на Сиротинець.

Нам не зашкодить в сій справі приглянутися, як другі орґанізації будували Сиротинці і як їх удержують. Примірoм Жиди. В Ню Йорку є много таких приютів. Оден з більших є при Амстердам Аве., між 186 і 188 ул. Ся інституція занимає повних два блоки (сквери). Збудована на добровільних складках а також і удержувана складками. От сього року вони розписали відозви, вкотрих просять о складку на суму 3 міліони долярів. В січні с. р. зложено оден міліон долярів, а до мая с. р. мають надію зібрати рештуючу часть т. є 2 міліони долярів. Сих гроший (3 міл. дол.) потребують на поширенє і веденнє сеї інституції Ся інституція дуже гарна під кождим оглядом, і хто хоче може її відвидіти.

Американська орґанізація Moose, має два села на Заході в стейті Індиена. В одній оселі виховуються хлопці і живуть старші мущини, а в другій оселі, дівчата і живуть вдови по членах орґанізації. На сю ціль кождий член орґанізації Moose обовязаний зложити по 5 дол. річно. Сі приюти побудовано так само на добродійних жертвах членів і нечленів. Польська католицька церковна орґанізація має Сиротинець на Сході в стейті Каннетикат отримуваний і збудований добродійними жертвами. Майже кождий Сиротинець, чи приют в Америці збудований на добродійних жертвах. Сиротинці орґанізації „Соединеніє" і Словенського Сполку, також удержувані членськими складками поза звичайні місячні вкладки до своєї орґанізації на посмертне і т. п.

Виходить з того, що коли ми хочемо мати Сиротинець мусимо на се зложити гроші. Члени мусять дати до сього початок.

Як і де будувати Сиротинець У.Н.С. можна лишити на пізнійше. Гол. Конвенція може поручити сю справу ухвалою Гол. Екз. Комітетови, а сей маючи всі дані інформації і відповідну суму гроша, подасть все до загального відома членів і відділів У.Н.С. На мою думку жадного осібного комітету не треба вибирати до сеї справи, поки все не буде підготовлене. До приготовлення все візьме доволі часу. Коли ми повіряємо Гол. Екз. Ком. провадженне У. Н. Союза, то чому не можна ще й сеї справи йому повірити. Більше комітетів, меньше роботи і додаткові видатки з каси орґанізації. Не питаймо хто буде заряджувати Сиротинцем. Перше зберім фонд на сю ціль, а коли все буде готове, споміж наших членів знайдуться люди до сего діла.

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

134.

Перт Амбой Н. Дж.

1. Щоби Свобода виходила, як до тепер тілько, щоби змінила радикально а замість докторів, щоби давала статті з Радянської України і зі світа.

2. Під увагу делеґатам, що котрий член невилічимо хорий, то такому від місячних вкладок повинноси дати опуст.

3. Фонд конвенційний знизити на 3 цнт. бо для великих відділів є богато втрати.

Котрий відділ не має більше, як 25 членів, то не повинен висилати делеґата.

5. Я годжуся, щоби був народний сиротинець, але нам треба подумати, де взяти фонду. Тут один товариш надмінив у своїм проекті, щоби асиґнувати, яко позичку У.Н.С. сорок тисяч, але ви богато помилилися, бо 40.000 се не стоїть нічого. Український народ, коли хоче мати народний сиротинець, то нам треба діти виховати, нам треба мати найперше малу фарму друге відповідний дім; професорів і найсток,. щоби тоті діти були виховані, так, як треба.

6. Щоби У.Н.С. і загал взяв під опіку сиротинець у Филаделфії і той дім розширив і там діти повиннися знаходити, не тоті, що попи хтять, алї ті котрим належиться.

7. Котрий член був на 500 д., а хотівби заміняти на 1000 а не перевисшив 45 літ життя, то такий член не повинен робити другої аплікації, щоби платив від тих літ, як уступив, щоби через доктора не йшов.

8. Календарі не повинні накидувати на члена, коли член не хоче. Коли вийде стара система то щоби прислати тому календар, хто хоче.

9. Щоби урядник У.Н.С. не був піп, тілько свіцьких людей, бо попи мають заняття з церквами і свої орґанізації Провидінє.

10. Діти, котрі стоять до 18. років то по своїх 18 роках вступить, як член старий, а не виробив другої аплікації.

11. Попираю проєкт д. Капітули, щоби уряд вибирали всі члени, однак, щоби у кождім стейті була вибрана комісія виборча, щоби кождий стейт відсилав балоти до тої комісії, яка буде вибрана на конвенції.

12. Щоби всі ліни були цілком знесені.

Бажаю, щоб 16. гол. конвенція принесла добра У.Н.С. і цілому загалу.

Григорій Ґега.
член від. 168.

135.

Маланой, Па.

Подаю під розвагу делеґатам:

1. Коли член належить через 25 літ до Союза, то щоби був звільнений від місячних вкладок.

2. Щоби усіх головних урядників вибрати тих самих, бо вони на се заслуговують.

3. Щоби часопись Свобода виходила на далі денником на 4 стор., бо то є досить для робітників.

4. Коли дитина стоїть 15 р. в У.Н.С., і ви заплатите 45 дол., і кілько ви хочете дістати грошей назад?! Ліпше просіть, щоб виходила новинка одна сторона в англійській, а друга в українській мові, то ваша дитина узнає, хто вона є доякого вона народу належить.

5 Календар У.Н.С., — то даром не даром, — але 30 цнт. раз на рік можна дати, бо він барз корисний.

6. Коли член остане калікою і не годен іти до роботи вже ніколи, то увільнити його від місячних вкладок, хоч на половину.

Делеґатам желаю доброго успіху.

Іван Музика,
секр. від. 28.

136.

Рачестер, Н. Й.

По проголошенню конвенції У.Н.С. слідж у за кождим проектом що до конвенції, котра має відбутися 6. цвітня 1925 р.

Отже, як попередні конвенції У.Н.С. ухвалювали і одобрювали нові точки до статута, щоби збудувати У.Н.С. на сильну асекураційну твердиню для українських еміґрантів тут на американській землі.

Так і цего року перед наближаючоюся конвенцією, в кождім числі читаємо много проєктів передконвенційних, що до всяких точок в поправі статута У.Н.С., а навіть наводжується деяких много і нових. Видно з проєктів, що кождий виказуєсь за тим щоби можна У.Н. Союз зробити сильним опікуном в усяких лихих випадках, що стрічає робітника на кождім кроці. Але одно мушу сказати, що проектовці замало звертають уваги на департамент молодіжи, а се вимагає, щоби, поставити, щось лучшого для департаменту молодіжи, бо тільки підпорою У.Н.С. в будучности має слідувати та молодіж, котра вже є втягнена в У.Н.С., та і та, котра ще тисячами має прийти в У.Н.С..

1. Конечним є щоби тим членам молодечого департаменту, котрі вже переходять в табелю дорослих, встановити зворот їх вкладок найменше половину.

2. Пропоную завести табель-

ку допомоги в разі, якогось каліцтва, котрі стоять в У.Н.С.

3. Пропоную, щоби змінити 22. §. статута У.Н.С. в слідуючий спосіб, що тільки конвенція У.Н.С. має право одобряти повновласти делегатів на конвенцію У.Н.С.

4. Пропоную, щоби уряд У. Н. С. вибирали делегати зїхавшись на конвенцію У.Н.С., а не виборча комісія з 5-ти чоловіка [illegible].

5. Пропоную, щоби конвенція поправила §. 167, що до каліцтва і убогим ті запомоги у 167 §. побільшити о одну трету.

6. Домагаюся, щоби наш орган писав більше наукового і з життя економічного і про відносини життевих обставин.

7. Щоби до нашої часописи, кореспондентів за границі принимати тільки Українців, та щоби тільки такі кореспонденції мали місце в нашім органі, котрі мають напрям і світогляд загального укр. робітництва і селянства, а не свої особисті погляди.

8. Піддаю гадку законечно потрібну, щоби в нашім органі пятновано тих вождів, котрі ставлять себе на чолі українського народу та організують армії для визволу українських земель, в тих самих державах, котрі держать укр землі і український народ в найтяжшій неволі, як приміром Румунія і Польща.

Наколи сих дві бестрії є проти радянської України, то такий вожд під їх опікою є також з ними разом прати робітників і селян і проти злуки українських земель в одну укр. державу.

Хто виступає проти одної части українських трудящих мас, то він виступає в той час проти всіх українських трудящих мас.

9. Пропоную, щоби шановні делегати на конвенції вирішили напрямок нашого органу У.Н.С. Чи на далі має позіставатись і позіставатись в противнім настрою супроти радянської України. На розвій і будову У. Н.С., в нашім органі не повинно вестися напрямок проти Радянської України.

10. Пропоную, щоби усунути редакційний комітет, а вибрати відвічального редактора під бондом, котрий би міг відповідати за всякий промах в нашім органі.

11. Що до сиротинця, то шан. делегати повинні сю справу обширнійше обговорити на конвенції, если до сего будуть великі підстави, конвенція повинна вибрати до цего комісію до помочи екзекутиві котріби то разом виробили плян і підставу такого сиротинця і його витрата розходів, А опісля дати членьству У.Н.С. під референдум, чи членьство буде однодушне на таку інституцію. бо справа сиротинця виринула в проекті а не передискусована членства по відділах У.Н.С.. Тільки уважайте шан. делегати не беріться за 400 акрову фарму на сиротинець, так як було проектовано делегатом з 316 від., бо певно, що з такою фармою пішлибисьмо враз зі сиротинцем до Йосафатової долини.

На закінчення желаю вам шан. делегати найлучшого успіху в усіх нарадах конвенційних, на добро і розвій У.Н.С.

М. Микитин,
дел. від. 367.

137.

Каннертон, Па

Низше піписаний просить також дещо помістити з проектів, прзаяк читаючи Свободу кождий вечер, не знаходжу нікого з мого відділу 98 в Шенандорі, Па,. щоб хто з урядників бодай слово писнув. Словом все спить!

Думки наших членів У.Н.С. є всілякі добрі і декотрі не зовсім. Дехто пише науку для делегатів.

Відділ не складається з 5 чи 10 людей, але більше, проте повинен був мати на увазі, кого вибирати делегатом, щоб ся часом не задурив, тай в сали часом на кріслі не заснув, але принайменше слухав, як другі будуть говорити, тай вияснити, если сам не буде здібним дещо сказати.

Хотять газети на 6 або на 8 сторін. Брати мої любенькі! Прочитайте докладно тих 4 сторони і запамятайте собі, що там було надруковано, то будете мудрійші від котрих всіх тутешних тут на Вашингтонській 5е млиуродженних котрі 24 до 34 сторони кождий день читають, бо мудрі лікарі і лоери, священники (айриські) басове, говори йому про Україну, де там мовби горохом об стіну, нічого не розуміють, хотяй богато новинок читають. Зрештою робітний чоловік, ані часу не має більше читати, а бизнесмен ще й постій.

Нехбуде бизнесу пильнувати, тай не буде нічого мати.

Деякі подали, щоби Свобода виходила в неділю. Чоловік если хоче служити Господу Богу, як його віра приписує і при тім деякі мітинги відбути, то можему остане година до до читання, або і то ні. То на годину Свобода і зі суботи вистарчить. Більшу Свободу видавати то тільки більше праці і розсіяннє гроший на марне, чого можна уникнути.

Деякі члени У.Н.С. подають, щоби діти діставали, якісь звороти о упливі 18 літ. Не дуже то много гроший вони вложили, але є отворені очі, що завдяки доброму урядови У.Н.С. каса потроха богата, однак треба уважати, бо [illegible] круглий і розкотиться зай о много лекше гроші розтр[illegible] зложити. Новинка діточа може глаб раз на тиждень виходити і як думаю цего булоби досить.

Дехто подає, щоби старі члени У.Н.С. належачі довгі літа щоб принайменше не платили своєї місячної належитости, коли суть хорі, а противно, щоби якусь запомогу могли одержати, коли находяться в крайній біді.

Моя думка є така, коли инший нарід має свої захисти, тай всякі інститути, то і наш народ то і наш народ не повинен остати позаду, бо часи зміняються і люди зміняються, живуть і умирають зіставляють сироти, котрі без родичів жадного притулку не мають. Тут і нам здалобся постарати о якесь притулковисько для тих бідних сиріт і дати їм образованнє, щоб не забули, що вони є українськими дітьми, щоб стерегли свою мову, звичаї і обичаї, щоб шанували свою віру, тай свою церков святу. От того нам треба мої любенькі браття і сестри, а члени і членкині тої нашої любенької суспільности, того славного У.Н.С.

На конець я думаю, що уряд старий честно і совісно працював до сеї пори, то мігби і на далі позістати, еслиби сам не зрікався.

А Вам мої любі браття делегати бажаю, щоб Господь натхнув Вас духом небесним, щобисьте зробили і урадили всьо, як найкраще, щоб установили много добра, для нашої народности, щоби та Конвенція вийшла на славу і пожиток нашого українського народу.

Стефан Починок.

138.

Сиракюз, Н. Й.

Під розвагу шановним делегатам і делегаткам:

1. Моїм бажаннем, як і кождого доброго члена своєї рідної Організації булоб, щоби ця конвенція як найскорше тревала, а найбільше хісна з неї прийшло., бо чим коротше буде тревати, тим менші кошта, а що лишиться з конвенційного фонду ухвалити на народні ціли. Памятаймо і на конвенції [illegible]

2. Вже тепер бачу непорозуміне в конвенційних проектах. Я гадаю, чи то священник, чи селянин, чи робітник всі ми повинні бути однакові і всі маємо право на урядників кандидувати і до всяких инших привілеїв, які позволяють Статутам У. Н.С.. Я гадаю, що наша організація таким одріжненнем сильнійшою не стане, а пошкодити може.

3. Конвенції можна скликувати що три роки, тому, бо У.Н. С. не бизнесова організація, та що в протягу трох років можуть зайти дуже, а дуже, важні

справи. А по друге гадаю, що взагалі організація стає міцнійшою і світлійшою.

4. Попираю так само попередних проектодавців, щоби конвенцію відложити о два тижні пізнійше.

5. Бажаю, щоби головні конвенції відбувались не тільки в однім стейті, або в другім, але по черзі в кождім стейті, розуметься де суть відділи У.Н.С., бо тим самим ми покажемо Американцям, що ми зорганізовані, і зорганізуемо більше відділів до У.Н.С.

Щоби конвенції не забрати богато часу раджу всякі привіти і желання не чотати, а натомість по конвенції в часописі, тимтеамим заощадимо 3—4 години на важнійші справи.

7. Гадаю, що буде добре, если оголоситься в часописи по конвенції імя кождого делегата відки він приїхав, як довго він був на конвенції, кілько кошта подорожи і кілько дієти взяв кождий зокрема. Бо чому, буває так, що приїде делегат на конвенцію не аби щось зробити доброго, для організації та її членів, але попросту за грішми. Зрана на гали, а потому хоч зі свічкою гляди не знайдеш.

8. Если можливо знести лінії старших членів, котрі стоять в організації не менше, як 15 літ.

9. Звільнити члена від вкладки, коли член слабує 6 місяців, не на все, але в часі його хороби.. Бо так буває, що член лежить на смертельній постели, а еще журиться, щоби його не викинули з організації, за це, що не має цента чим заплатити і розуміється так є, що як не платить якийсь час до каси У. Н.С., то виключають такого бідного чоловіка з У.Н.С.

10. Коли член стоїть без перерви в У.Н.С. 20 літ виплатити йому,у якийсь процент за життя, а по 50 роках звільнити такого члена від плачення вкладки на все, аж до його смерти.

11. Діти если можливо принимати в віці 3-ох місяців до молодечого Союза без ріжниці чи родичі стоять в У.Н.С. чи ні.

12. Если дитина стоїть від 3 місяців до віку 18-го в Союзі а переходячи до кляси повнолітних то такій дитині можна виплатити, всю суму, що вона заплатила за свої роки до каси У.Н.С..

13. Також попираю і бажаю щоби У. Н. С. постарався о приют для сиріт по членах. Нехайби діти наші і наших членів не ходили по чужих сиротинцях, як до тепер. Се дуже важна справа.!

14. Часопись Свобода, щоби виходила на 4 сторони, як і до тепер, а тільки скорійше з новостями, бо ми знаємо, що тепер „грінорів" нема. Майже в кождій хаті знаходиться американський часопис; і то що він читав у часописи американській, то само читає в тиждень пізнійше в своїй і через те тратить охоту до читання.

Календарі можна видавати коштом У.Н.С. своїм членам раз в рік даром, бо більше клопоту, як тих 30 цнт. нім відбереш від члена.

Гадаю, що каса У.Н.С. не потерпить багато, а члени будуть задоволені з того.

Бо подивімся на чужі організації. Всяке лихо вам пхає до вашої організації, а все за дармо, аби но тільки вас дістав до чужої ворожої нам організації.

Віктор Осухівський,
член від. 317.

139.

Ню Йорк, Н. Й.

Хотяй вже богато моїх точок другі проектодавці висказали і дуже мола мені лишилося, то хочу подати, хоть тих кілька, котрі мені лишилися, бо то вже крайна пора заким другі подадуть:

1. Щоби часопись Свобода виходила, як дневник, тільки замість 4 стор., побільшити до 6, як також, щоби виходила і в неділю. Недільне число повинно бути велике, хоть до 12 сторін з жартами та з фотографіями в роді нюйорського „Дейли"

[illegible] У. Н. С. могли отримати в суботу по полудні а на стендах в неділю, чи в Суботу вечір, щоб могли собі купити не-члени.

2. Редакційну Комісію знести а за часопис має відповідати головний уряд У.Н.С. враз з редактором. Тоді буде меньше непорозумінь, як було через тих останніх 4 роки, бо як я сам зауважав, яка небудь похибка в часописи в користь якої любої одиниці, або гуртка людий, котрі мали більшу ласку у Редактора, то друга сторона хотьби була покривджена не мала спромоги внести ніякого зажалення, бо зараз відсилали один до другого, а на останку до Редакційної комісії і так справи проволікано не полагоджені.

3. §. 167. змінити, або поправити, бо се за дуже мала нагорода для членів У.Н.С., котрі натрафлять на такі нещастя як наприклад, член за утрату 3 пальців замісць 100 дол. та хоть 250; за утрату цілої руки замісць 200 хоть 500; за утрату стопи замісць 100 хоть 250; за утрату ноги замісць 200 хоть 500; за утрату обох стіп обох ніг замісць 300 хоть 1000; за утрату зору одного ока замісць 100 хоть 250; заутрату обох очей замісць 200 хоть 1000 дол. Я вже не входжу за другі запомоги, котрі У.Н.С. виплачує, що року, наприклад за невиліченні хороби і т. д. Тут звертаю увагу членам і шановним делегатам, щоб не думали і не брали се за зле, бо кождому з нас здоровому членови, котрий може заробити власними руками на удержання сам себе і своєї родини, виглядало, що той котрий сей проєкт написав, або він хоче без розуму, або хоче, щоби наша організація У.Н.С., як найскорше збанкрутувала. Але хто так гадав би, то дуже мылиться, бо ябим рад, щоби У.Н.С. до слідуючої конвенції зріс до 100,000 членів, і 10 міліонів дол. маєтку. А як що так високо ціню всяке каліцтво, то тому візьмім на приклад, чоловік утратив двоє очий, дві ноги дві руки, або всі пальці на обох руках, тож той чоловік, каліка до смерти і він отримає одну разову допомогу від У.Н. С. найвисше 800 дол,, що властиво йому се-поможе, він каліка, може ще й молодий, жити хоче, а не може собі жадної праці дати.. Коли він діставби чадгороду до найвисшої суми 1000 дол, тож мін би, чи щось купити, чи який бизнес відчинити, або щось інше.. От тут власне буде зати не штука платити, але де гроший взяти. Тож власне на се відбудеться конвенція і здуться делегати, та і повинні нарадитися відки тих Фондів дістати, щоби помочи калікам. Я мав еще більше, як нпр., щоби принимати членів на 20 літ в роді „Лайф іншуренц" в збудованню сиротинця, допомога від У.Н.С. громадянству в Америці, як маральна так і матеріяльна, але вже богато з тих точок другі проектодавці подали.

Отже, щоби не забирати богато місця годжуся з попередниками..

На закінчення желаю, так урядови, як і шан. делегатам, як найліпшого успіху на конвенції.

Елія Гузар.
дел. від. 172.

ЗЕМЛЯКИ ЗІ СТАНИСЛАВЩИНИ

ТАЙ ВСІ ДОБРІ УКРАЇНЦІ Й УКРАЇНКИ! — ПОМОЖІМ!

Наш передовий город, Станиславів, кличе до нас о поміч. **Для селянських та робітницьких синів** створено там **ремісничо-промислову бурсу**, яка буде виховувати нашу молодіж на незалежних людий і свідомих українських патріотів. Це одна з найважніщих справ народних.

Щоби добути волю, ми мусимо мати як найбільше незалежних, свідомих людий, які розійдуться по наших селах та містах і будуть усюди поширювати наші національні ідеали.

Єсли ми не виховаємо своїх ремісників та промисловців, то Польща залле нас своїми вихованками, які стануть ляцькими агентами по всіх кутах нашого краю.

Не даймо свого народу на поталу! Не даймо в руки Ляхам нашої молоді, щоб вона перекабатилася на яничарів проти свого народа!

Поможім щиро усі, щоби в старім краю повстав цілий ряд своїх ремісничо-промислових бурс!

Даймо кождий обильну жертву на сю ціль, бо вона одна з найперших і найважнійших!

Хай наше робітництво в Америці поможе старій вітчині у витворенню свідомого робітництва! Прочитаймо кождий долучений заклик і даймо негайну і щедру поміч у великім ділі!

Чуй-Дух.

ЗАКЛИК ДО РОДИМЦІВ ЗІ СТАНИСЛАВЩИНИ І ВСІХ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Тяжкі обставини, серед яких у старому краю живемо часто-густо спонукували нас витягати жебручу руку до Вас, Земляки в новому краї, просячи помочі, без якої не всилі тут обійтися.

Всі наші культурно-просвітні інституції, які, перед війною, користали з державних і краєвих підмог, — сьогодня позбавлені тієї підмоги; нашіж банки й економічні товариства самі ледве животіють; багато з них побанкротувало, чи ждуть того — так що не всилі дати хоч маленьку поміч. Жертви, що складає їх нечисленна й убога наша інтелігенція, ніяк не можуть заспокоїти всіх потреб суспільної ваги.

Станиславів, що за часів української влади був столицею З. О. У. Н. Р. хоче й мусить берегти традицію передового міста й передати сю традицію грядучим поколінням. Наше місто мусить дбати про се, щоб у йому народня робота не спинювалась і побуджувала другі міста й повіти до праці на всіх ділянках народнього життя.

Щоби двигнути край, щоби поліпшити матеріяльне й моральне буття нашого народу, треба сильно розвинути **промисл. Очи всего нашого громадянства звернені на реміснячу молодь!** Та з цим приходить нова турбота: наша молодь не має **приміщення й у не-наших заведеннях винародовлюється**, деморалізується й виховується безхарактерно і галапасів більшає.

Тому Виділ Філії „Просвіти" в Станиславові, **який у свойому заряді має реміснячу бурсу, постановив добудувати другий поверх на теперішньому свойому будинкові.** Виділ приступає до праці серед дуже невідрадних матеріяльних обставин. Із одної сторони: загальна матеріяльна скрута, з другої: матеріяльне вичерпанне нашої (місцевої) інтелігенції на будинок „Рідної Школи" й „Народній Театар".

Одинока наша надія на Вас, Земляки! Просимо Вас займіться переведенням збірки на добудову нашої ремісничої бурси. Допоможіть нам вирвати нашу молодь із кігтів матеріяльного й морального упадку.

Скиньте по шагові, а допоможете нам у цій важкій справі.

Жертви просимо слати по адресі: Др. Володимир Янович лікар у Станиславові, вулиця Ґославського ч. 19, Східна Галичина.

Станиславів, 17. січня 1925.

ЗА ВИДІЛ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ" В СТАНИСЛАВОВІ:

Др. В. Янович, голова; **С. Барановський**, вид. ф.

ЖАРТИ

Жебручий дід ходить від хати до хати й просить кусник хліба. В одній хаті господиня відправила діда зі словами: „Не можу вам дати хліба, бо щойно вийняла з печі, не можу зачинати ще краяти".

Ж е б р а к на це (вказує на свою торбу): Ніщо, дайте хліб, я вам заміняю.

Успіх.

— Чи твоя сестра робить успіхи в науці співу?

— О так, батько вже повиймав вату з вух.

Жебручий дід: Дайте цента нещасливому чоловікови.

Прохожий: Не можу вам ніщо дати, бо сам не маю.

Жебручий дід (обурений): А чомуж ви, пане, не візьметеся до якої роботи!

Довжник (до вірителя): Таж я казав уже вам, що одержите свої гроші, але не цього місяця.

Вірител: Тесаме говорили ви мені і попереднього місяця.

Довжник: Ну і щож? Може недодержав я слова!

А.: Позич мені пятьдесять долярів. Дам тобі слово чесного чоловіка, що віддам їх тобі.

Б.: Добре, я позичу тобі 50 долярів, але приведи мені цього чесного чоловіка.

ДОПИСІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Ще один великий будинок у Филаделфії.

Українська Громада з дільниці 23-ої і Фермавнт, котра має дім під ч. 2309 Фермавнт евеню, з браку місця на діточу школу, на галю для представлень та забав, купила будинок на 23-ій і Бравн улицях, корнеровий на трох лотах. Старий дім продають і члени беруть позички, себто замісць платити процент від морґеча комусь, будуть той працент собі платити. Громада приступає до сього нового дому з дуже гарним капіталом, бо до чотирнацять тисяч долярів. Новий дім буде коштувати $26,500, а зі всіми ще направами понад $30,000. Члени, але до сеї пори і нечлени Громади приступають, бо розуміють вагу свого відповідного Народного Дому, а головно укр. школи, на котру старий дім не міг нічого порадити і більше як половина дітий до школи не ходила.

Шери тої громади є від 25.00 догори, але по двайцять пять дуже мало є, шеровців тільки на більшу суму а то по 50 і 100 дол.

Ще з місяць і буде зачиналася робота у тім новім домі, а за кілька місяців вже будем перенесені зі своїми товаришками. Ще одно варта згадати, а це, що сей новий дім на площі стоїть такій, що другі нам позавидують, бо той корнер не є забудований з других боків, значить, що ся улиця з другого боку є порожна, з діточим огородом, а дальше аж на цій площі є міський сирітський дім. Є надія, що все пійде добре, беручи під увагу таку велику і у купі заселену Українцями дільницю, а друге, що всі тутешні громадяни є статочні люди, бо мало не всі мають свої доми, а також те, що до краю їхати не збираються, бо вже їх діти тут доростають, і з тої простої причини се діло підіпруть, щоби тим дітям не дати тут винародовитись.

Ще одно варта згадати, що наша громада складається з громадян з ріжними політичними і релігійними переконаннями, та громадська справа всіх однаково заінтересувала і всі докладають своїх сил, щоби кожда народна праця увінчалася найліпшим успіхом.

М. Т.

РІВЕРГЕД, Н. Й.

„Украдене Щастє".

Члени аматорського кружка в Рівергед відограли в суботу, 28. лютого дуже вдатно драму Івана Франка „Украдене Щастє". Публика своя і чужа заповнила простору галю вже перед початком вистави, так що многим не стало місця. Характеризація вдалась знаменито, а вид Павла Луцка в ролі Шльоми побуджував авдиторію до френетичних оплесків і сьміхів.

Іван Ломага, в ролі Николи, грав незрівнано добре, зовсім як правдивий актор-артист. Ролі були дуже вдачно обсаджені, а публика вмілою грою акторів так, було, захоплена, що по скінченій виставі не рушались з місць. Актори можуть бути дійсно гордими; — вдалось їм так, що ліпше не могло бути. Молоденький кружок взявся серіозно до праці. Дві неділі перед виставленнем штуки впорядкували сцену і галю і украсили на день вистави вінцями і українськими і американськими прапорами. Піднести треба, що члени кружка самі своїм трудом і коштом зготовили собі прегарні костюми, які перенесли авдиторію хоть на хвилю на наше любе Підгіре.

Молоденькі робітники не уставайте в праці та годуйте наш нарід своїм культурним добутком а чужим покажіть нашу українську літературну скарбницю.

Один з учасників.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Українські жінки при народній роботі.

Нюарське жіноцтво взялось на добре до народної роботи! Жіноча громада ім. Ольги Бесарабової заколядувала а решту доложила зі своєї каси і вислала через „Обєднанне" на старокраєві цілі повну суму 200 долярів. На своїм мітінґу ухвалили розділити цю суму як слідує: На сиротинці $75.00; Рідна Школа $50.00; Інвалідам $50.00 і Просвіта $25.00.

Колядою занималися слідуючі членкині: П. Іоанна Карач, п. Юлія Юревич, п. Гелена Сеґин, п. А. Мерц, п. І. Голубович і п. Катерина Білоус.

Велика дяка тим, що давали як також тим, що ходили і збирали коляду а й всему жіноцтву ім. Ольги Бесарабової. Слава і дяка Вам нюарська жіноча громадо, най Бог заплатить і винагородить сто-кратно за Ваші труди, та за так щедрий дар. Працюйте так дальше для нашої Любої України.

На коляду зложили слідуючі: по $2.00: Ґ. Кленер, Г. Панців, Й. Тулиґлович і М. Багрій. В. Пазюк $1.10; по $1.00: Т. Іваник, К. Базарніцька, М. Руда, П. Мерц, Т. Каськів, С. Коваль, Т. Шумейко, І. Плакса, В. Андрушко, І. Апостол, О. Сеґин, Р. Калакура, П. Лобур, І. Коца, М. Козак, П. Пірівцюк, А. Косців, І. Малецький, М. Вишиваний, І. Атаманчук, І. Індзіось, І. Дух, А. Сурма, І. Бачній, Ф. Заячківський, І. Хомобай, І. Сторожук, К. Палишак, Д. Ґнедзік, В. Дзьобановський, Т. Юревич, Т. Гладун, А. Рева, П. Відземок, П. Гандзюк, І. Макович, П. Гарасимчук, І. Швець, М. Ґураль, І. Сікора, Д. Скібак, С. Головчак, М. Байкевич, Г. Пришляк, Т. Бавдовська, М. Шрамек, П. Сапин, І. Степчук, А. Блага, П. Зелінський, П. Горичун, М. Яворський, І. Голубович, А. Грущак, Ю. Войтович, М. Бубній, З. Радоні, Й. Гарасимчук, А. Дзядик, Р. Ставич, Г. Ставич, З. Шуба, Й. Фурда, М. Дзендзель, К. Білоус, О. Мельник, В. Воробець, М. Бардаль, А. Білоус, С. Олійник, В. Прокопів, Г. Ґулька, Л. Мотиль, М. Сорочак, І. Ґвязда, А. Стасишин, Т. Оринчак, О. Кленер, М. Губячук, П. Кушнір, М. Кізлик, І. Мельник, М. Сидор, П. Гарматюк, М. Турчин, А. Корда, М. Кіпран, В. Ганушинський, Ф. Мільошський, М. Зімінська і В. Гапанович; по 50 цнт.: М. Малецький, І. Калинович, О. Велит, Г. Романишин, А. Варецкак, Ю. Мотуз, Р. Корда, К. Палюх, М. Воєвода, М. Гаврилюк, А. Ворачок, К. Рудзера, З. Бакун, Н. Дольник, С. Шпакович, М. Нагірна, І. Уорсюба, А. Брілевський, А. Ільків, А. Вессен, М. Сухоставська, Г. Сорочан, Й. Гринович, М. Данилович, Д. Животко, М. Брунька, П. Ґураль, М. Шкільний, М. Ґураль, І. Ґураль, Л. Ригель, І. Матляк, М. Русінська, П. Драґан і Г. Дзік; С. Кіш, М. Мороз і Н. Стець по 75 цнт.; М. Пастух і Ф. Кімчинський по 55 цнт.; Д. Козино 45 ц. М. Коритко 35 цнт. М. Іванишин і Л. Фурда по 25 цнт.

Т. К.

СПРАВЛЕННЯ ОШИБКИ.

В дописи з Іст Янгставн подано через ашибку Вітишин Іван місто Ева Вітишин з 119 відділу, що отсим просується.

ПОКЛИК

ДО ОДНОСІЛЬЧАН С. БОРАТИНА ПОВ СОКАЛЬ.

Браття Переселенці.

Народ, котрий не хоче згинути, мусить вести свідомо борбу за своє істнуванне. Тільки нікчемний народ, якому байдуже про його будучність, народ, що не оцінює належито важкого положення, в якому кождочасно находиться, гине і стає погноєм сильнійших і культурнійших сусідів.

Український народ, якому не судилось стати господарем на своїй рідній землі, не схилив чола в добі болю, а жилястими руками підняв високо молот, щоби кувати ліпшу долю своїм потомкам. Здовж і поперек по нашій батьківщині лунає зазив і йде праця в напрямку культурно-освітного і економічного його цілйому.

В сій праці не остав позад уі наш рідний Боратин. Відновлено читальню „Просвіти", основано аматорський кружок, гарний хор звеличує ладний храм, нарешті перед двома роками заложено Господарсько-Споживчу кооперативу, яка достарчає товарів першої потреби для села. Умілим веденнем і совісною господаркою зеднала вона довіре всего села і конкуренцією побила місцевих крамарів-жидів. Перед нами повна надія, що і дальша праця піде тою самою дорогою, коли ми усунемо одну дуже важну перепону, а саме перестанемо валятись по чужих, часто не жичливих кутках і спроможемось на свій власний „Народний Дім", якими величається більша частина сіл повіта.

Свідомі сего, покликали до життя чолові одиниці села „Виділ будови Народного Дому в Боратині", в склад якого увійшли підприємчиві і охочі до праці громадяни. „Народний Дім", в якому приміститься всі наші товариства, мусить стати протягом 1925 року; кошта будови обчислено около 1000 долярів. Природно, потрібний капітал повинно зложити село дорогою добровільних жертв. На жаль обставини нам не сприяють. Важкий неурожайний 1924 рік, великі податки, велика дорожня міських продуктів а непропорціональне обезцінення рільничих продуктів, спричинили зубожінне села до того степеня, що до слідуючої осени не можемо числити на поважнійші впливи зі села. Одиноким жерелом роздобуття незначного капіталу буде хиба коляда, дохід з аматорських вистав і допомога кооперативи. Коли приняти, що з весною оживиться вивіз дерева за границю, в слід за чим воно подорожіє, стане ясним, що мусимо його найскорше розпочати вивізку матеріялу, щоби пізнійше не платити вдвоє.

В так скрутнім положенню змушений Виділ будови звернутись до Вас, Браття Земляки, котрі на далекій чужині відчуваєте сильнійше нас тугу за рідною землею і її рідним словом, до Вас, котрим не байдужа доля народу, звертаємось з горячим проханням і зазивом, не відкажіть нам помочи у так великому ділі. Поспішіть охочо з жертвами сами і просіть о то Ваших знакомих чужих. За грошевою допомогою звертаються до своїх земляків наші богаті сусіди і жиди, щоби за них будувати свої твердині на наших землях. Їм не відмовляють, тож і ми глубоко переконані, що наш поклик не пройде безслідно мимо Вашого уха, а трафить до серця, котре беться сильно в любови своїй до рідного народу і його землі, на котрій спочали кости Ваших батьків, по котрій ходять Ваші обездолені діти і жінки.

В переконанню, що Ви Браття емігранти відкликнетесь охочо на наш поклик, складаємо Вам наперед щире Спасибіг. Ваші імена випишемо золотими буквами на вмурованій таблиці добродіїв в театральній салі.

Нинішні відозви висилаємо на руки одної особи в даній місцевости з просьбою подати її до відомостi усім емігрантам. Рівночасно залучуємо повновласти до збірки гроший на руки Вп. Василя Климовича з Боратина, якого просимо усильно занятись збіркою, а осягнений гріш пересилати щомісячно в доляровій валюті на руки Вп. Миколи Вурина в Боратині п. Кристинопіль.

Боратин, дня 12. січня 1925 р.

ВИДІЛ БУДОВИ „НАР. ДОМУ":

о. Іван Плешкевич, гол.; **Сидор Филипчук**, містогол.; (підпис секр. нечиткий) **Микола Вурин**, кас.; **Филип Герус**, господар.

Хто хоче дізнатися більше про цю справу, прошу написати на адресу: Mr. Vassil Klimovich, 128 N. 4th St., Brooklyn, N. Y.

За дорога порада.

То ви хорі, чомуж не лічитеся в своєї жінки. Вонаж така добра лікарка!

— То мене за багато коштувало би. Минулого року післала мене над море, але вперлася, що мусить мені товаришити.

Як конкуренція — то конкуренція.

Доробкевич (до маляра, в котрого хоче купити собі кілька образів до своєї нової вілі): А той образ то що представляє?

Маляр: То прошу, пана, девять муз!

Доробкевич: Чи то може такий образ, як ви намалювали мому конкурентові Гольдберґови?

Маляр: Так. Зовсім такий самий!

Доробкевич: То я куплю, але домалюйте мені ще дві-три музи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.